

ویژه کارکنان شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و شوراهای اسلامی شهر و روستا

تجربه فضاهای شهری رشت در مسیر بازآفرینی شهری

- شرح مختصر از اهداف و ضرورت‌های اقدام

میدان شهرداری رشت به عنوان صحنه نمایش زندگی جمعی، مجموعه‌ای انتظام‌یافته از ساختمان‌ها، مردم، المان‌ها و رویدادهایی در طول تاریخ است که از همزمانی سه عامل عینی، ذهنی و اجتماعی معنا یافته و به مکانی برای حضور تبدیل شده است. این میدان از دیرباز قلب تپنده شهر و بستر مشترکی برای فعالیت‌ها و مراسم آئینی شهروندان بوده است. نقش مرکزیت آن، وجود ساختمان‌های اداری، حکومتی و فرهنگی در آن و همجواری با سبزه‌میدان و بازار سنتی شهر، این میدان را به کانون پیونددهنده شهر و شهروندان تبدیل کرده است. با این حال پیش از بازآفرینی، با هجوم اتومبیل به شهر در چند دهه اخیر، این میدان تبدیل به یک گره ترافیکی شلوغ، ناامن و بی‌روح شده بود. طرح پیاده‌راه‌سازی میدان مرکزی شهر رشت در راستای اهداف بازآفرینی شهر و با هدف ترویج فرهنگ پیاده‌مداری و حمل‌ونقل عمومی، حفاظت و تقویت هویت تاریخی شهر و تغییر در الگوهای رفتاری شهروندان صورت پذیرفته است.

- اطلاعات کلی پروژه میدان شهرداری رشت

زمان آغاز اقدامات ساخت میدان شهرداری سال ۱۳۹۴ و زمان بهره‌برداری از آن سال ۱۳۹۵ می‌باشد. میدان شهرداری در منطقه دو شهرداری رشت و در تقاطع چهار شریان حیاتی شهر قرار گرفته است. خیابان سعدی از شمال، خیابان امام خمینی از جنوب، خیابان شریعتی از شرق و خیابان علم‌الهدی و طالقانی از غرب در این نقطه شهر تلاقی کرده و مهمترین گره عملکردی شهر را تشکیل داده‌اند.

- ایده بازآفرینی و خلاصه اقدامات صورت پذیرفته

ایده‌های طرح بازآفرینی شهر رشت به صورت ایدئوگرام‌هایی در زیر قابل مشاهده است. بازآفرینی محور تاریخی شرقی-غربی شهر و ایجاد یک شبکه زنجیره‌ای میان پروژه‌های محرک توسعه از ایده‌های اصلی طرح بازآفرینی رشت است. در این میان پروژه پیاده‌راه فرهنگی میدان شهرداری رشت به عنوان اولین پروژه محرک توسعه در شهر احداث و بهره‌برداری شده است. پس از آن طراحی محدوده پیرامون حرم خواهر امام رضا (ع) و نیز طراحی محدوده پیرامون تالاب عینک به عنوان گام‌های بعدی بازآفرینی در حال اقدام می‌باشند.

- اقدامات انجام شده

❖ اقدامات کالبدی

فضاسازی شامل: کف‌سازی، مبلمان شهری و مواردی از این دست؛

در راستای تشویق پیاده‌مداری در بافت مرکزی شهر رشت، میدان مرکزی شهر به روی حرکت خودرو بسته شده و کف‌سازی مناسب با تعریف و در نظر گرفتن مسیر اضطراری برای خودروهای آتش‌نشانی و ... صورت گرفته است. ممانعت از ورود خودرو به این محدوده فرصت تعبیه مبلمان مناسب در پیاده‌راه را فراهم کرده تا ضمن افزایش حضورپذیری، با ایجاد فضای مکث در پیاده‌راه، آسایش محیطی را برای شهروندان پدید آورد. همچنین جانمایی مناسب المان‌ها (مجسمه میرزا کوچک‌خان جنگلی، یادبود شهدای ذهاب، سرویس اولین شهردار رشت و ...) بر کیفیت کالبدی میدان افزوده است.

مرمت و استفاده مجدد از بناهای تاریخی ارزشمند؛

در راستای بازآفرینی شهر رشت مرمت و احیای بناهای تاریخی و ارزشمند شهر در دستورکار قرار گرفته است. طبق برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته ساختمان تاریخی شهرداری رشت که پیش از این به صورت اداری مورد استفاده قرار می‌گرفت به خانه رشت تبدیل شده و با دربرگرفتن عملکردهای فرهنگی و اجتماعی بستری برای مشارکت خلاق شهروندان را فراهم خواهد کرد. همچنین ساختمان استانداری قدیم (خانه فرهنگ و هنر فعلی) پس از مرمت به خانه گفت‌وگو تبدیل می‌گردد. کاروانسراهای تاریخی شهر با حفظ کاربری‌های قبلی مرمت شده و تعدادی از خانه‌ها و بناهای ارزشمند که به فراموشی سپرده شده‌اند، احیا و مرمت می‌گردند. مرمت بناهای واجد ارزش در مسیر تاریخی رشت به عنوان پروژه‌های محرک توسعه در محور گردشگری شهر از مهم‌ترین برنامه‌های آتی بازآفرینی هستند.

ساخت بناهای جدید؛

جانمایی و احیای حوض تاریخی دایره‌ای شکل مقابل ساختمان شهرداری ضمن ارزش نهادن به گذشته‌ی تاریخی، حضور عنصر آب در میدان، انعکاس آسمان را به زمین کشانده تا نیمی از جهان را بر روی فرش زمین به تصویر بکشد. همچنین، ایجاد آب‌نمایی مشابه، مقابل خانه فرهنگ و هنر (استانداری قدیم) در حالی که حوض فعلی را در دل خود حفظ می‌کند با مرکزی منطبق بر محور میانی خیابان سعدی احداث گردید.

سایر اقدامات؛

- جانمایی جدید برای یک المان قدیمی در میدان (انتقال مجسمه‌ی میرزا کوچک‌خان جنگلی از میانه‌ی میدان به ورودی خیابان سعدی)؛
- طراحی لوح اولین‌های رشت در کف پیاده‌راه میدان شهرداری.

❖ اقدامات اجتماعی - فرهنگی

برگزاری برنامه‌ها و رویدادهای فرهنگی؛

۱. جانمایی غرفه‌های کمپین «می‌رشت» در پیاده‌راه فرهنگی و آگاه‌سازی مردم از اهداف بازآفرینی در شهر رشت از طریق برگزاری نمایشگاه در فضای باز
۲. استفاده از مشارکت دانشجویان دانشگاه گیلان در راه‌اندازی و هدایت غرفه‌های می‌رشت
۳. چاپ هفتگی و ماهیانه بروشور و کتابچه‌هایی با محتوای آموزش بازآفرینی
۴. مراسم روز رشت (برگزاری تئاتر و نمایش خیابانی)
۵. برگزاری جلسات توجیحی با بازاریان و جلب مشارکت مردمی برای احیا و مرمت جداره‌ی اطراف میدان شهرداری، بازار سنتی و کاروانسراهای رشت
۶. برگزاری مراسم افتتاحیه پیاده‌راه فرهنگی رشت
۷. برگزاری شب شعر و شب داستان در پیاده‌راه فرهنگی رشت با حضور هنرمندان بنام کشور
۸. برگزاری جشنواره فیلم سبز
۹. برگزاری کارگاه آموزشی سفالگری و فروش آثار دستی در پیاده‌راه فرهنگی به نفع مراکز خیریه

۱۰. برگزاری مراسم روز کتاب و کتابخوانی

حمایت و تشویق زندگی جمعی؛

- حوض دایره‌ای شکل مقابل ساختمان شهرداری با به راه انداختن بازی آب و نور مکانی برای تجمع مردم در قلب شهر می‌باشد.
- برگزاری مراسم بزرگترین سفره‌ی افطار، ۳۰۰۰ نفر از مردم شهر را به دور یک سفره‌ی مشترک جمع کرد.
- برگزاری مراسم نمایش و موسیقی خیابانی مردم را به دور خود جمع کرده و محیط را برای همگان خاطره‌انگیز می‌سازد.

سایر اقدامات؛

در کالبد فرهنگی اثر نیز به واسطه‌ی احیای آثار و ابنیه‌ی تاریخی شهر، نظیر ساختمان شهرداری، پست و تلگراف، استانداری قدیم و هتل ایران، می‌توان شاهد جذب توریست بوده و با اختصاص یکی از این بناها به مرکز ارائه‌ی اطلاعات گردشگری، می‌توان ارتقای فرهنگی محدوده را مشاهده کرد. در این عرصه نیز مردم و جلب مشارکت آن‌ها به عنوان بازیگران اصلی نقشی کلیدی را در بر خواهد داشت.

❖ اقدامات اقتصادی

- ساماندهی وضعیت استقرار دستفروشان؛
- تبدیل مسیر به پیاده‌راه و تسهیل تردد شهروندان و در نتیجه آن بهبود کسب‌وکارهای خرد؛
- سه برابر شدن قیمت سرفقلی بدنه تجاری پیرامون پیاده‌راه.

❖ اقدامات زیست‌محیطی

- کاهش آلودگی ناشی از تردد وسایل نقلیه در مرکز شهر؛
- تشویق شهروندان به پیاده‌روی و استفاده از وسایل نقلیه همساز با محیط زیست در محدوده پیاده‌راه مرکزی.

